מעריב 31.5.93

מוהל מרושינגטון ערך בריתות בסוריה

מאת מנחם רהט

מוהל המגורר בוושינגטון, הרב רפאל מלכה, ערך בשבוע שעבר בריתות־מילה בדמשק ובחאלב בתינוקות יהודיים, שנולדו שם באחרונה ולא נימולו בגלל דעדוד מהול יהודי מלמסך בסוריה. באחינה של ש"ס יחס לוחם, שחשף זאת בגליונו אתמול, מצויין כי הבריתות מוצגו בהסכמת שלטונות סוריה ובברכתם.

הרב מלכה יצא מדמשק לפארים והגיע הש־בוע ארצה. הוא סיפר ל"כ הרב יוסף עזרן ס"ש, כי הזמנו לדמשק ולחאלב עליידי רבה של דמשק, חכם אלבר אברהם חברה.

הרב מלכה, בן 51, סיפר, כי המוהל היהודי האחרון בסוריה עזב את המדינה לפני יותר מש־נה, בעת שהשלטונות הדירו לקבוצת יהודים להגר לארה"ב, ומאז לא נימולו ילדים יהודיים בסוריה.

אז פני הרב מלכה קיבלו בגמל התעוקה בדמשק נציגי הקהילה היהודית בחום ובהתלה־בות. הוא לא עזבה בגמל התעוקה, ויצא מיד עם מלוויו לכלוך בדמשק. כבר למחרת עוך בבית הכנסת שם ברית־מילה.

למחרת נטע בחאלב למול שם שני תינוקות נוספים. בחאלב היה אורחו של הרב המקומי, חכם מרדכי אלמוריני

העיתון המצרי אל־עאלם אל־יום":

יהודי סוריה מוחזקים כבני ערובה בידי השלטונות

משפחה, שאחד מבניה יצא לחו"ל ולא שב, מועמדת לדין: לעיתים מוצא מישהו מהם להורג • לדברי העיתון, תועלה הבעיה בשיחות הדו־צדדיות עם ישראל

בעיית יהודי סוריה ועליתם לישראל או לארצות אחרות, תהווה נושא חשוב בדיוני הוועדות הבילטרליות בין סוריה לישראל. למסקנה זו מגיע העיתון המצרי "אל־עאלם אל־יום" בכתבה מהמקומון בו היום (ד') על מצבם של יהודי סוריה.

העיתון כותב, כי בייקר העלה את הנושא ברוב סיורי ודיוניו עם המנהיגים הסוריים וזאת לאור פניותיה של ישראל.

"מצבם של היהודים בסוריה", כותב עוד העיתון, "אינו שונה בהרבה ממצבם של המורים, אלא שישנו ענף של המודיעון הסורי, שמיועד לרפות ולהדיר, ליהודים המתגלו למנגנון הזה. הם פונים אליו, בדרך כלל, כדי ולפטור את הבעיות היום יומיות שלהם. אולם היד המסמירה של מנגנוני הביטחון הסוריים ניכרת באופן מיוחד לגבי היהודים. אולם מהם מחלים לנסות לחו"ל".

"באופן כללי, היהודים יכולים לקבל אש־רות, אולם עליהם להגיש ערבויות לשיבתם. בדרך כלל לא נתן לכל אנשי המשפחה לנסוע יחדיו. אין מנוס מכך, מפני שהם נמצאים בערובה. לעתים קרמה הבנן לא תחזר. בפקרה זה, מנגנוני הביטחון מעמידים את המשפחה לדין.

"התקנות האלה חלות באופן מיוחד על היהודים, אשר יש להם בנים בארה"ב, או מרה"ב. הדבר עלול להגיע לכדי שיא של מוצאה להורג לבעלי קרובים בישראל".

באשר לרמת המחייה של יהודי סוריה, כותב העיתון, שבאופן כללי היא מעל הממוצע.

"להוציא את נושא הפיקות, יהודי סוריה חיים טוב מאוד", סוגן העיתון.

13.12.91

„מצבם של יהודי סוריה הוא עניין פנימי"

מאת שמעון שיפר, שליחנו מושינגטון

בשיחה עם כתבים אמר יוסי בן אהרון, כי דיאה רן עם הנחת יסודי בהרחבה על עניינם של יהודי סוריה. „העליתי את פני הנוהגים של היהודים שנשאלו בסוריה ותבקשו שיתיגון לים הזמת הלאומי עם משפחותיי־הם", מסר בן אהרון.

ראש הנוהל הסורי הגיב כך: עם ואמר, כי אין לישראל זכות לדת... בעניינים הפנימיים של סוריה, ומצבם של היהודים שם הוא עניין פנימי.

הנציג הסורי גם הציג כמצי־שה נתונים על מצבם של היהד־ים, ואמר כי הם השתלבו הרבה ברוכמת החיים שם: מרבית הנע־רות המפוארות ביותר בבע־לות יהודיים, רבים מהם רופאים ובעלי מקצועות חופשיים.

לחיוון דבריו, הזכיר הנציג הסורי, כי היהודים השתתפו בה־פגנות השימחה שהיו בדמשק לרגל בחירתו של הנשיא אסד לתקופת נשיאות נוספת.

יומן מעריב
28.12.92

בין ישראל וסוריה

השטעונות על תקדימות במרים חשאי ולא רשמיי בין ישראל וסוריה ועל הסכם־ביניים קרוב בין שתי המדינות – הולכות ורבות. הנחתנו של סגן נשיא סוריה חראם, בסוף השבוע שעבר, כי המו"מ הגיע לנקודה שבה ניתן להשיג הסכם וכי שלום בין ישראל וסוריה אינו תלוי בהסכם עם מדינות אחרות, רק חיזק את הרושם שאכן יש משהו בשמועות.

יתכן שכן ויתכן שלא. ככל בקרה, אסור למפשלה להניח במסגרת השיחות את נושא יהודי סוריה, שעשרי היציאה שוב נגעלו בפניהם. סוריה עובדת על העולם בענין זה. היא מסתתרת מאחורי פורמליסטיקה ושונעת שאין שינוי במדיניותה לגבי יציאת היהודים.

אבל וודי הטעה. שלטונות דמשק אכן לא הודיעו רישמית הוא כים מפסיקים את מתן אשרות היציאה, שהחלו בו לפני כשמונה חדשים. אבל מעניין, מאז ראשית השנה היהודית, ניתנים מבקשי האשרות לפן־דושנ ואף אחד מהם לא קיבל אשרה.

הנציא אסד נוהג בסוחר סוב. ההסכם ליציאת היהודים הושג בינו לבין מיסמל בוש. הוא עיבל בתמורות מה שקובל. עכשיו, כל עוד לא יצאו כל היהודים הרוצים לצאת, הוא מנסה לנצל בשיטים תוך את הקלף שבידיו: הקבל תמורה חדשה מבימסל קלינטון, בשוה יכנס לבית הלבן. לכן הפסיק את מתן האשרות.

ניתן להעריך, שנושא יציאת כ־1400 היהודים שנותרו בסוריה לא יהיה בראש סדר העדיפויות של מיסמל קלינטון עם כניסתו לתפקיד. אבל לישראל אסור לתנות לענין ולא לתלות את גורל היהודים בכמה שיתנה אז לא יתנה הנשיא החדש לשלם לסורים. האינטרס הישראלי הוא שלא יאחרו עוד בני־ערובה יהודים בידי אסד. אם יימשך המצב אל מניעת יציאתם, תהיה ישראל חייבת לתנות את הנושא בצורה תקיפה, אם לא אולטימאטיבית, על שלוחן המו"מים שבינה לבין הסורים, בוושינגטון או בכל מקום אחר שבו הוא מתקיים.

אברהם תירוש